

Соловьева Е.В.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

ВЗГЛЯДЫ ЗАРУБЕЖНЫХ ФИЛОСОФОВ И УЧЕНЫХ НА СУЩНОСТЬ КРЕАТИВНОСТИ

Аннотация

Статья посвящена актуальной проблеме креативности в зарубежной философии, психологии, художественной литературе. Представлен анализ взглядов мыслителей, философов, ученых с древних времен до 50-х годов прошлого столетия на происхождение креативности и ее сущность. В статье приводятся цитаты авторов, которые иллюстрируют общие положения статьи.

Ключевые слова: творчество, креативный процесс, интеллект, креативность, способность.

Soloviova O.V.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,

FOREIGN PHILOSOPHERS' AND RESEARCHERS' OPINIONS ON THE CORE OF CREATIVITY

Summary

The article is devoted to the urgent issue of creativity in foreign philosophy, psychology, literature. The analysis of views of thinkers, philosophers, researchers since the old ages till 1950's on the origin of creativity and its core is represented. The article provides authors' quotes which describe the main points of the article.

Keywords: creative work, creative process, intellect, creativity, ability.

УДК 796.071.4.001

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сопотницька О.В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

На основі аналізу психологічного, науково – теоретичного, практичного, психофізіологічного та фізичного компонентів готовності студентів факультету фізичного виховання до професійної діяльності в статті визначено критерії та показники готовності майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності. Розкрито рівні прояву визначених показників. Визначено поняття критерії, показник.

Ключові слова: критерії готовності, показники готовності, рівні готовності, вчитель фізичної культури, тренерська діяльність.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день стає актуальною проблема підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців. У структурі особистості майбутнього педагога важливе місце посідає професійна підготовка студента до роботи, як в загальноосвітній так і в спортивній школі.

У своїх дослідженнях А. Линенко звертає увагу на такий аспект, як готовність майбутніх учителів до професійної діяльності, оскільки саме в педагогічному вищому навчальному закладі у процесі навчання формуються основи педагогічної майстерності, закладається підґрунтя готовності до майбутньої професійної діяльності вчителя [4].

Важливим етапом у підготовці вчителя фізичної культури є формування його готовності до тренерської діяльності. Визначення рівня готовності майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності вимагає уточнення відповідних критеріїв та показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування готовності майбутніх вчителів до професійної діяльності розглядають у своїх працях науковці А. Лисенко, Г. Троцько, К.М. Дурай-Новикова, В. Сластьонін та ін. Професійну готовність

майбутнього вчителя фізичної культури до майбутньої професійної діяльності досліджували науковці О. Антоненко, Н. Мухаметзянова, Г. Остапенко, І. Гринченко, Т. Чорна, В. Филанковський.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є теоретично обґрунтувати критерії, показники та рівні готовності майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності.

Виклад основного матеріалу. Важливе місце у підготовці майбутніх вчителів фізичної культури до тренерської діяльності займає формування компонентів готовності студентів факультету фізичного виховання. Тому на основі особистісно-орієнтованого підходу нами визначено, що в структуру готовності студентів факультету фізичного виховання до тренерської діяльності входять такі компоненти: психологічний, науково – теоретичний, практичний, психофізіологічний та фізичний [7].

Відповідно до кожного компонента ми сформулювали критерії, на основі яких визначили показники. Розглянемо поняття «критерій» та «показник».

У науковій літературі поняття «критерій» означає правило, еталон, ознака, згідно з якою визнача-

ється оцінка або конкретний вибір після процедури вимірювання. Енциклопедичний словник пропонує таке визначення поняття «критерій»: «...це відмітна ознака, мірило, на підставі якого дається оцінка будь-якої дії, явища, ідеї.» [5, с. 163].

Кожний критерій має свою систему показників, яка характеризує якісні зміни. Показник – це те, з допомогою чого можна судити про розвиток та хід чого-небудь [6]. А.М. Алексюк [1], Ю.К. Бабанський [2], В.П. Беспалько [3] розглядають показник як чіткий прояв критерію на певному етапі формування студентів.

Під критерієм готовності майбутнього вчителя до тренерської діяльності ми розуміємо ознаки, на основі яких відбувається оцінка, визначення та класифікація якостей, якими повинен володіти студент. Проаналізуємо критерії готовності майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності з точки зору даної проблеми дослідження.

Критеріями психологічного компоненту є позитивне ставлення студентів до навчання і до обраної ними професії, сформованість пізнавальних мотивів в процесі вивчення фахових дисциплін та застосування їх у майбутній професійній діяльності.

Критерій психологічного компоненту включає в себе наступні показники: розуміння необхідності удосконалення власної професійної діяльності. (Таблиця 1).

Критеріями науково-теоретичного компоненту є ступінь оволодіння студентами знаннями необхідними для виконання майбутньої професійної діяльності тренера. Тренеру знання потрібні для того, щоб вміти провести навчально-тренувальне заняття, володіти необхідною інформацією для навчання техніки виконання технічних елементів, вміти навести переконливі приклади, вміти дати вказівки для вірного виконання вправ, вміти підвести підсумки проведеного заняття.

Критерій науково-теоретичного компоненту включає в себе такі показники: знання техніки безпеки на заняттях, знання загальнотеоретичної та спеціальної підготовки тренера.

Критеріями сформованості практичного компоненту являється наявність умінь і навичок планування, організації, проведення спортивних занять з

обраного виду спорту. До показників критерію практичного компоненту необхідно виділити наступні показники: вміння організувати діяльність спортсменів як на тренувальних заняттях так і в ході змагань, вміння володіти прийомами управління спортсменів.

Критерієм сформованості фізичного компоненту є рівень загальної та спеціальної фізичної підготовки студентів, ступінь сформованості спеціальних рухових умінь та навичок студентів, необхідних для виконання загально педагогічних і специфічних функцій тренера.

Загальна фізична готовність майбутніх тренерів характеризується розвитком фізичних якостей. До спеціальних рухових умінь та навичок можна віднести володіння технічними елементами даного виду спорту. Тому показниками фізичного компонента є розвиток фізичних якостей, володіння технічними елементами даного виду спорту.

Критерієм сформованості психофізіологічного компоненту є стійкість організму до стресових ситуацій, професійна працездатність тренера. Показниками психофізіологічного компоненту є стан здоров'я, емоційний стан студентів.

Визначивши критерії та показники професійної готовності вчителя фізичної культури до тренерської діяльності, виникає необхідність розробити рівні готовності майбутніх педагогів.

Поняття «рівень сформованості готовності вчителя фізичної культури до тренерської діяльності» ми розуміємо, як усвідомлення рівня готовності до профільного навчання, що спонукає майбутнього тренера прагнути підвищити професійний рівень шляхом створення індивідуальної програми розвитку, що забезпечується в умовах навчальної діяльності в межах вимог викладача та програми навчального закладу.

Залежно від ступеня сформованості готовності вчителя фізичної культури до тренерської діяльності ми виділяємо три рівні до кожного компонента: високий, середній та низький (Таблиця 2).

Висновки. Отже, сукупність п'яти структурних компонентів – психологічного, практичного, психофізіологічного, фізичного та науково-теоретичного дозволила нам визначити відповідні критерії та показники готовності майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності. Визначені

Таблиця 1

Компоненти, критерії та показники готовності майбутнього учителя до тренерської діяльності

Компоненти готовності	Критерії готовності	Показники готовності
Психологічний (Мотиваційний)	1. Розвиток стійкого інтересу до навчального процесу. 2. Сформованість уявлень про майбутню професію. 3. Можливість реалізації власного професійного потенціалу	1. Рівень зацікавлення в майбутній професійній діяльності 2. Ступінь сформованості уявлень про майбутню професію.
Практичний	1. Володіння організаційними вміннями. 2. Володіння комунікативними вміннями.	1. Вміння організувати діяльність спортсмена як на тренуваннях так і в ході змагань, враховуючи кожного спортсмена. 2. Вміння володіти прийомами управління спортсменів. 3. Вміння встановити контакт між тренером та спортсменами.
Психофізіологічний	1. Стійкість організму до стресових ситуацій. 2. Професійна працездатність тренера.	1. Стан здоров'я. 2. Емоційний стан
Фізичний	1. Рівень загальної та спеціальної фізичної підготовленості студентів 2. Ступінь сформованості спеціальних рухових умінь та навичок студентів необхідних для виконання функцій тренера	1. Розвиток фізичних якостей. 2. Володіння технічними елементами даного виду спорту.
Науково-теоретичний	1. Ступінь оволодіння знаннями необхідними для виконання майбутньої професійної діяльності тренера.	1. Знання техніки безпеки. 2. Знання загальнотеоретичної та спеціальної підготовки тренера.

Таблиця 2

Критерії та рівні сформованості компонентів готовності майбутніх вчителів до тренерської діяльності

Компоненти	Рівні	Критерії оцінки
Психологічний (Мотиваційний)	Високий	Студент проявляє стійкий інтерес до навчального процесу. У студента максимально сформоване уявлення про майбутню професію та є бажання реалізувати власний професійний потенціал.
	Середній	Студент проявляє інтерес до навчального процесу. Частково сформоване уявлення про майбутню професію та частково може реалізувати власний професійний потенціал.
	Низький	Студент проявляє байдуже ставлення до навчального процесу. Немає сформованого уявлення про майбутню професію та не може реалізувати власний професійний потенціал.
Практичний	Високий	Студент вміє організувати діяльність спортсмена як на тренуваннях так і під час змагань, застосовуючи особистісно-орієнтовний підхід. Володіє прийомами управління спортсменів. Вміє встановити контакт між тренером та спортсменами.
	Середній	Студент частково може організувати діяльність спортсмена як на тренуваннях так і під час змагань, застосовуючи особистісно-орієнтовний підхід. Слабо володіє прийомами управління спортсменів. Студент не може встановити контакт між тренером та спортсменами.
	Низький	Студент не може організувати діяльність спортсмена як на тренуваннях так і в ході змагань. Не володіє прийомами управління спортсменів. Не може встановити контакт між тренером та спортсменами.
Психофізіологічний	Високий	Проявляє стриманість до стресових ситуацій. Якісно виконує роботу, що передбачена конкретною професією.
	Середній	Підвищує голос, проявляє нервозність, виконує роботу, що передбачена конкретною професією.
	Низький	Проявляє нервозність, агресивність в стресових ситуаціях, проявляє байдуже відношення до виконання роботи, що передбачена конкретною професією.
Фізичний	Високий	Студент фізично розвинений, володіє технічними елементами на професійному рівні.
	Середній	Студент фізично розвинений, слабо володіє технічними елементами.
	Низький	Студент фізично слабкий, не володіє технічними елементами.
Науково-теоретичний	Високий	Повністю володіє знаннями загальнотеоретичної та спеціальної підготовки тренера.
	Середній	Має поверхневі знання загальнотеоретичної та спеціальної підготовки тренера.
	Низький	Відсутні знання загальнотеоретичної та спеціальної підготовки тренера.

критерії та показники рівня готовності майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності дозволили нам виявити три рівня підготовки – високий, середній та низький.

Список літератури:

1. Алексюк А.М. Загальні методи навчання у школі / А.М. Алексюк. - К.: Рад. школа, 1991. - 374 с.
2. Бабанський Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса: методические основы / Ю.К. Бабанский. - М.: Просвещение, 1982. - 192 с.
3. Беспалько В.П. О критериях качества подготовки специалистов / В.П. Беспалько // Весник высшей школы. - 1988. - № 1. - С. 3-9.
4. Линенко А. Ф. Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності // Педагогіка і психологія. -1995. - № 1. - С. 125-132
5. Професійна освіта: Словник: навч. посібник / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; за ред. Н.Г. Ничкало. - К: Вища школа, 2000. - 380 с.
6. Словарь русского языка: Ок. 57 000 слов / Под ред. чл.-корр. АН СССР Н.Ю. Шведовой. - 18-е изд., стереотип. - М.: Рус. яз., 1986. - С. 474.
7. Сопотницька О.В. Компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності // Materialy IX mezinarodni vedecko - prakticka conference «Vedecky prumysl evropskeho kontinentu - 2013» - Dil 18. Pedagogika.: Praha. Publshing House «Education and Science» - S. 8-15.

Сопотницькая Е.В.

Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка

КРИТЕРИИ, ПОКАЗАТЕЛИ И УРОВНИ ГОТОВНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ К ТРЕНЕРСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**Аннотация**

На основе анализа психологического, научно - теоретического, практического, психофизиологического и физического компонентов готовности студентов факультета физического воспитания к профессиональной деятельности в статье определены критерии и показатели готовности будущего учителя физической культуры к тренерской дея-

тельности. Раскрыто уровне проявления определенных показателей. Определено понятие критерии, показатель. **Ключевые слова:** критерии готовности, показатели готовности, уровне готовности, учитель физической культуры, тренерская деятельность.

Sopotnytska O.V.

Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF READINESS OF THE FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL TRAINING TO COACHING ACTIVITIES

Summary

On the basis of analysis of psychological, scientific and theoretical, practical, psychophysical, and physical components of readiness of physical training students for professional careers. The article determines the criteria and indicators of readiness of the future teachers of physical training to coaching activities. It reveals certain level of manifestation of certain indicators. The notions of criteria and indicator are determined.

Keywords: readiness criteria, indicators of readiness, readiness, teacher of physical training, coaching activities.

УДК 373.21:005.22(045)

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Фроленкова Н.О.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

У статті розглянуто проблему науково-методичного супроводу змісту дошкільної освіти. Закцентовано увагу на тому, що завдяки базовим законодавчо-правовим документам інноваційного характеру науково-методичний супровід змісту дошкільної освіти за роки незалежності набув розвитку. Виокремлено сучасні тенденції науково-методичного супроводу змісту дошкільної освіти. Визначено перспективні тенденції модернізації і подальших трансформацій дошкільної галузі. Здійснено дефінітивний аналіз поняття «тенденція» за сучасними науковими працями.

Ключові слова: зміст дошкільної освіти, науково-методичний супровід, тенденції, сучасний поступ дошкільної освіти, трансформація освіти.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Нові суспільно-економічні відносини в нашій державі спричинили зміни ієрархії цінностей у суспільстві та ціннісних домінант кожної особистості. Це зумовлює необхідність суттєвого реформування діяльності всіх соціальних інститутів суспільства. Виклики ХХІ століття та цивілізаційні зміни, що сьогодні відбуваються, вимагають окреслення нових завдань та визначення перспективних тенденцій модернізації і подальших трансформацій освітньої галузі, як соціального інституту.

З. Ленів зазначає, що зміст дошкільної освіти України вимагає визначення чітких методологічних засад, що враховують сучасні світові та європейські тенденції розвитку дошкільної освіти й водночас ґрунтуються на вітчизняному педагогічному доробку [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тенденції оновлення змісту дошкільної освіти висвітлюються у наукових працях А. Богуш, Н. Глухової, А. Гончаренко, С. Довбні, О. Кононко, К. Крутій, В. Кузьменко, В. Кудикіної, Н. Лисенко, Л. Лохвицької, Т. Піроженко, Т. Поніманської, Т. Степанової та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В. Кремень розглядає трансформацію освіти в Україні як не просто зміну полюсів її адекватності параметрам суспільно-політичного життя, а як реакцію на стратегічні імперативи освіти третього тисячоліття з її орієнтацією не на державу, а на людину, на фундаментальні загальнолюдські цінності, на послідовну демократизацію всього освітян-

ського процесу й усієї освітньо-педагогічної ідеології загалом [5, с. 7]. Тому з урахуванням цивілізаційного поступу та стратегічних напрямів розвитку держави в умовах трансферу національної економіки та світової глобалізації освітніх процесів актуальною є проблема виділення сучасних тенденцій розвитку дошкільної освіти, в контексті яких розглядаємо її зміст – науково-методичний супровід, оскільки проблема змісту дошкільної освіти настільки багатоаспектна, що потребує належного висвітлення.

Формулювання цілей статті. Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриємо насамперед ключове поняття дослідження – «тенденція». У тлумачному словнику «тенденція» (від латинської «tendo» – направляю) розглядається як напрям розвитку чого-небудь; прагнення до чогось; «схильність до чогось» [9, с. 777]. Філософський словник трактує поняття «тенденція» як напрям, у котрому відбувається розвиток (суспільства, економіки, держави і тощо) думки чи ідеї, здійснювання закону за внутрішньо притаманною йому логікою руху [11, с. 500].

Під тенденціями сучасні вчені, зокрема Б. Вульфсон, О. Глузман, О. Локшина, В. Луговий, А. Сбруєва, З. Курлянд здебільшого розуміють такі можливості розвитку явища, які охарактеризовують його спрямованість. Зокрема, за В. Луговим, тенденція як можливість багатоваріантна: за наявності певних умов можливість перетворюється на реальність, виступає не тільки як процес, але і як результат процесу, послаблюється або посилюється [8]. Під «тенден-